

Dómurinn í Skálafjalsmálinum

Rettens bemærkninger.

Efter bevisførelsen i denne sag, kan retten gentage de generelle bemærkninger, som Østre landsret anførte i ankenotdommen af 6. oktober 1993 i Heygadrængur-sagen.

ad forhold 1 i anklageskriftet af 12. august 1992, P/F Vål rådede over en likvid, disponibel kapital på ca. 3,4 mio. kr. De tiltalte Bech og Petersen har forklaret om bestræbelserne på at få andre, navnlig skibsværftet, underleverandører, samt mandskab og kommunen til at indskyde kapital eller yde provisioner. Der kan efter bevisførelsen ikke ses bort fra, at i hvert fald nogle af bestræbelserne gik ud på at tilføre reel ansvarlig kapital. Bestræbelserne endte imidlertid med, at der alene tilførtes reel ansvarlig kapital fra skibsværftet på 1,5 mio. kr. samt 0,2 mio. kr. fra en underleverandør. Skibsværftets kapitalindskud må antages at være modregnet i krav fra skibsværftet.

Det findes dog overvejende betænkeligt at anse det for godt gjort, at P/F Vål eller de tiltalte, da der i oktober 1985 blev indgivet ansøgning til Landsstyret om finansiel støtte, ikke havde vilje eller evne til at opfylde egenkapitalkravet, således som de tiltalte med nogen føje måtte opfatte dette.

Landsstyret fik ikke tilsendt kopier af tillægskontrakterne af 9. oktober 1985, hvorefter der i kontraktprisen på 86 mio. kr. var indregnet dels 5 mio. kr. til konsulent, tilsyn, advokat, revisor og udrustning dels 29,1 mio. kr. som basispriser for bestemte komponenter. Det sidste beløb fremgik af et samtidigt tillæg til specifikationen, som Landsstyret fik kop af. Landsstyret fik heller ikke tilsendt kopi af en tillægssaf-tale af 27. november 1986,

Smilandi og við röttum rygg kundi Jørgen Bech og konan Hannelis fara úr rættinum í gjár

hvorefter der i kontraktprisen på 111,5 mio. kr. var indregnet dels 5 mio. kr. til konsulent, tilsyn, advokat, revisor og udrustning dels 7,65 mio. kr. til rederiets disposition for ændringer i byggetiden.

Det er af bevisførelsen fremgået, at det ikke var udsædvanligt, at der blev udarbejdet sådanne tillægskontrakter. Det kan efter bevisførelsen lægges til grund, at de beløb, som indgik i tillægssaf-talerne af 9. oktober 1985 byggede på realistiske antagelser og ikke indeholdt forsættelige opskruninger af skibets pris. Ifølge opgørelser udarbejdet af skibsværftet forud for af-talerne af 27. november 1986 svarede udgifterne til de indkøbte komponenter til de hertil af-satte basispriser. Det samme kan antages

at gælde for de udgifter, hvortil der var afsat et samlet beløb på 5 mio. kr.

De tiltalte Bech, Petersen og Zachariassen har alle erkendt, at der i kontraktprisen for skibet blev indbygget et beløb til dækning af P/F Våls manglende egenkapital. De har forklaret, at dette skete ved tillægskontrakten af 20. oktober 1987, og de har bestridt, at det for forhandlingerne om denne kontrakt var på tale at opskrive kontraktprisen.

Retten finder det mod de tiltaltes forklaringer overvejende betænkeligt ved fundet af interne notater på skibsværftet og hos tiltalte Petersen, hvilke notater ikke alle er daterede og ikke er entydige, at anse det for beviset, at opskruningen af kontraktprisen skete for i efteråret 1987. Retten fin-

der det således også overvejende betænkeligt at anse det for beviset, at det i tillægssaf-talen af 27. november 1986 afsatte beløb på 7,65 mio. kr. allerede da var udtryk for en forsættelig opskruning af skibets pris. Størstedelen af det sidstnævnte beløb var i oktober 1987 ikke anvendt og kom derefter til at mdgå som en del af opskruningen af skibets pris.

De tiltalte Bech, Petersen og Zachariassen bestrider, at »skibets rette byggepris« var 86,82 mio. kr. Efter deres opfattelse var beløbet væsentligt højere. De har forklaret, at der aldrig blev lavet en endelig byggeopgørelse. Der var uenighed om flere forhold, og de byggeopgørelser, som blev underskrevet den 7. januar 1988, var ikke rigtige, men blev lavet for at opfylde

krav fra Skibskreditfonden for udbetaling af lån.

Retten finder det mod de tiltaltes forklaringer overvejende betænkeligt at lægge erklæringerne af 7. januar 1988 eller de fundne udkast til byggeopgørelser til grund for, hvad P/F Vål skulle betale for skibet. Retten lægger efter bevisførelsen til grund, at P/F Vål manglede at fremskaffe en egenkapital på mere end 5 mio. kr.

Det var underskrivelsen af kautionsforpligtelserne den 10. januar 1986 og den 29. april 1987, som blev afgørende for Landsstyrets risiko for tab på byggeplanen. I landsstyrets tilsagnsskrivelser af 28. oktober 1985 og 7. maj 1987 om kaution for byggeplan og om leveringsgaranti nævnes intet om rederiets dokumentation af egenkapital. I landsstyrets tilsagnsskrivelse af 22. november 1985 om tilskudslån og garanti for prioritetslån henvises til vilkårene i tilsagnsskrivelsen af 9. juli 1985, hvori rederiet fik en frist på 6 måneder til at sende Landsstyret bekræftelse om egenkapital. I landsstyrets tilsagnsskrivelse af 7. maj 1987 om støttelån og kaution for prioritetslån i forhold til en byggesum på 96,1 mio. kr. nævnes intet om dokumentation af egenkapital. Det var Landsstyrets tilsagnsskrivelse af 15. december 1987 og den efterfølgende underskrivelse af kautionserklæring over for Skibskreditfonden, som endeligt blev afgørende for Landsstyrets tab.

Der kan ikke herske tvivl om, at Føroya Bankis erklæringer af 19. december 1985 og 6. maj 1987 er fremsendt på initiativ af en

eller flere af de tiltalte for at imødekomme et ønske hos Landsstyret om en dokumentation for egenkapitalens tilstedeværelse. De 2 bankerklæringer dækkede ikke over, at der forelå en likvid, disponibel kapital, der var til rådighed som egenkapital for bygningen af skibet. De særpregede transaktioner, som dannede baggrund for udfærdigelse af bankerklæringerne må tværtimod anses for egnete til at virke vildledende og ville under normale omstændigheder ikke kunne tages som udtryk for egenkapitalens tilstedeværelse.

Henset til den praksis, der havde udviklet sig med hensyn til, hvorledes egenkapitalen kunne tilvejebringes, og henset til den praksis der havde udviklet sig, hvorefter erklæringer fra advokat, revisor eller pengeinstitut om et indestående pr. en bestemt dato blev accepteret af Landsstyret, finder retten det dog overvejende betænkeligt at anse det for fuldt tilstrækkeligt bevis, at de tiltalte, som har været involveret i tilvejebringelsen af bankerklæringerne eller har kendt til dem, har haft det til domfældelse fornødne for-sæt.

Selv om Landsstyret allerede havde fået bankerklæringerne af 19. december 1985 og 6. maj 1987 bad Landsstyret i oktober 1987 om en redegørelse for kapitalforholdene. En sådan redegørelse fik Landsstyret med tiltalte Petersens breve af 10. november og 10. december 1987. Den fremsendte dokumentation dækkede ikke over, at der forelå en likvid, disponibel kapital, der var til rådighed som egenkapital for bygningen i skibet. De særpregede transaktioner, som dannede baggrund for udfærdigelse af dokumentation må tværtimod anses for egnete til at virke vildledende og ville under normale omstændigheder ikke kunne tages som udtryk for egenkapitalens tilstedeværelse.

Den sagsbehandlende fuldmægtig i Landsstyret har forklaret, at han blev afvist, da han spurgte, om finansudvalget havde fået forelagt dokumentationen for egenkapital. Han udfærdigede et notat herom og gik til sin chef. De gik til lagmanden, som sagde, at sagen måtte gennemføres, ellers ville alt standse på skibsværftet. Fiskeridirektør Hoydal har bekræftet, at lagmanden ønskede sagen ekspederet, og har forklaret, at landsstyret havde behandlet og endeligt vedtaget at yde støtte til skibssbyggeriet dagen før. Landsstyret modtog tiltalte Petersens brev af 10. december 1987 med dokumentation for egenkapital.

På denne baggrund kan den vildledende dokumentation af egenkapital ikke antages at have været bestemmende for Landssty-

Óli Zachariasse:

Hetta hevur verið strævið

Tá Óli Zachariassen sat á ákærubekkinum týsdagin, var tað triðja ferðin, at hann sat ákærdur fyrri álvarsamt svik í skipamálum. Men hann er frikendur hvørja ferð.

Tvær ferðir var dómur í Heygadrangsmálinum - og Óli varð frikendur báðu ferð

Só fór Skálafjalsmálið í gongd, og fyrirbils er Óli aftur frik-ndur.

Men eitt slag av dómi hevur hann fingið kortini. Sakarmálii eru farin við

næstan allari hansara tíð.

Parkeraðir

-Bæði eg og hinir sum hava verið við í báðum sakarmálum, hava verið púra upphongdir av hesum nú í 4-5 ár. Vit hava verið »parkeraði« so at siga.

-Og tí var hesin dómur in ein ómetalligur lætti. Tað var gott at fáa hetta av herðunum, segði hann, beint eftir at dómur in hevði lisið tann góða boðskapin.

S-S

Niels Juel Nattestad

Eg væntaði frikenning

Fyri Niels Juel Nattestad kom dómur in í gjár ikki óvæntað.

-Eg havi alla tíðina verið púra greiður um, at hetta fór at verða endin, segði hann beint eftir, at dómur in var feldur.

At hann hevur verið so visur í hesum, hevur sjálvandi gjørt tað lættari at liva við - men tey 2-3 ár in síðani sakarmálið byrjaði, hava kortini verið strævin.

-Tað hevur serliga verið tungt hjá familjuni og teimum nærmastu, sum ikki hava vitað, hvat hetta snúi seg um. Tey hava kanska stúrt fyrri, hvussu hetta fór at enda.

-Tí hevur hetta havt avleiðingar fyrri meg persónliga. Hóast eg nú er frikendur - og hóast eg alla tíðina havi vitað, at eg fór at verða frikendur.